

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mic sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei

Pe 6 luni . . . 180 Lei

Pentru străinătate 900 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Rămânem datori...

După serbările de comemorare a lui Inocențiu Micu Clain la 15 Maiu

(*) Pe vlădicul cu suflet de văpaie și cu destin de proroc: l-am comemorat Sâmbătă, 15 Maiu, împreună cu legiunile umbrelor, care în această zi a anului 1848, tot de aici, de pe „Câmpul Libertății”

dela Blaj, au pornit la marea răfuială a desrobirii.

Legătura nu-i întâmplătoare, ci firească și necesară. Intre Inocențiu Micu Clain și generația de foc a lui Bărnăușiu și Iancu există un raport de filiațiune spirituală directă și manifestă. Cei 40.000 sunt executorii testamentari ai episcopului-martir, precum cei adunați la Alba-Iulia în ziua întâi a lui Decembrie 1918 sunt realizatorii fericiți ai acestei moșteniri naționale.

Intr'adevăr, Inocențiu Micu a fost întâiul făuritor al crezului și idealului politic românesc din Transilvania. El a fixat drept scop al luptei ce a început: libertatea noastră națională, egalitatea în drepturi cu alte națiuni până atunci privilegiate. Vlădicul dela Blaj nu cerea mici ușurări de sarcini pe seama oropsiților iobagi români; nu se târguia pentru hatăruri excepționale și ocazionale, ci pretindea răsturnarea situației de drept în totalul ei: recunoașterea Românilor din Transilvania de națiune liberă și egală în drepturi cu celelalte conlocuitoare.

Tot el a formulat, cel dintâi, și temeiurile de nesdruncinat pe care se răzima acest desiderat. Ele au rămas aceleași până astăzi: Ardealul este înainte de toate românesc, adică al Românilor, fiindcă ei sunt băștinași pe aceste plaiuri, toți ceilalți sunt venetici ei sunt cei mai mulți; ei contribuie, cu sudoarea și sângele lor, mai mult decât toți ceilalți, la apărarea și înflorirea lui.

Nouă era și tactica arătată de vlădicul Inocențiu. El n'a înțeles să se milogească, nici să se tânguiească, ci a afirmat, și a pretins! Prin aceasta se arăta limpede drumul viitorului: cel al luptei deschise. — Plămădit din aluatul de cremene și de foc al marilor luptători, el va rămâne pe veci în istoria românească model de curaj, de hotărâre neșovăitoare, de îndrăzneala uluitoare, de autosacrificare totală. Acel: „singur împotriva tuturor!”, cum au caracterizat contemporanii uimiți sbuciumul lui titanic, spune cât volume de istorie.

Era deci firesc ca, la împlinirea unui sfert de mileniu dela apariția acestei figuri fenomenale, care a schimbat cursul destinului românesc, să simțim nevoia de a aduce me-

moriei lui slăvite închinarea recunoscătoare a neamului. Ne îndemna la acest pelerinaj spiritual și tragedia care ne strivește și ne însângerează. Isbiți de soartă, lipsiți de sprijin, avem nevoie de exemplul reconfortant al eroismului neînfrânt, care a luptat „singur împotriva tuturor”, fără teamă, fără șovăire, fără cruțare și cu toate sacrificiile. Trebuie să învățăm dela el politica mândră a cuvântului răspicat, a frunții ridicate, a atitudinii drepte, a voinții intransigente, a demnității romane și a dârzeniei dace. — De aceea a fost invitat neamul întreg pe „Câmpul Libertății”, din acest prilej de comemorare sărbătorească.

Planurile organizatorilor serbării au fost mari. Realitatea a rămas în urmă. Strâmtorarea vremilor și măsuri de prudență politică impuse de împrejurări n-au permis să se dea momentului istoric amploarea meritată, nici să se afirme întreg conținutul lui național. Dar ceea ce a lipsit în strălucire externă s'a compensat prin adâncire sufletească, prin atmosfera de elevare spirituală care a dominat întreg programul festivității. Căci tot ceea ce nu s'a putut spune în vorbe, s'a simțit cu atât mai intens în inimi, cari au vibrat toate, la fel, pentru idealul românesc întreg și neștirbit, așa cum l-au visat înaintașii.

Atâta timp cât acest dor nu-i împlinit, noi nu putem avea sărbătoare nici odihnă, ci rămânem datori, marilor umbre sărbătorite la 15 Maiu, cu o viitoare prăznuire, care să cuprindă toate plaiurile românești, libere și unite după rânduiala firii și a dreptății.

Atunci abia vom putea aduce acasă cenușa vlădicului Inocențiu, ca s'o așezăm în catedrala Blajului, așa cum i-a fost dorința. Atunci neamul românesc va putea sta mândru și drept în fața lui, cu conștiința senină a împlinirii întregii dreptăți românești, de dragul căreia doarme el până astăzi în pământ strein.

Revista serbărilor

Sosesc oaspeții!

Incredințatul Mitropoliei, pâr. Iuliu Maior, și cei împreună cu dânsul, au făcut din parte-le tot ce le-a stat în putință, să se știe că, pe lângă toată urgia ceasului de față, serbările comemorative plănuite și anunțate mai de mult se vor ținea negreșit la sorocul hotărât. Precum s'au și ținut. Și lumea a început să curgă spre Blaj, încă din preziua serbărilor. Toate trenurile au adus din toate părțile Pământului Românesc oaspeți dragi, primiți cu frăție și găzduiți după puteri, ca în vremuri cum sunt acelea prin cari trecem. Nimenea însă nu se oprește la celea din afară, când inimile sunt calde, în așteptare de

nou, mărețe și înălțătoare simțeminte, ușor de presimțit.

La închinare.

Sâmbătă la ceasul opt al zilei e slujbă arhierească la Catedrala ale cărei temelii le pusese Inocențiu Micu, și între zidurile căreia ar fi dorit ctitorul ei să fie prohodit și așezat spre veșnică odihnă. Slujește I. P. S. Valeriu Traian, cu P. S. Ioan al Lugojului și P. S. Vasile Aftenie dela București, în sobor de preoți. Răspunsurile liturgice le dă corul Academiei Teologice, sub conducerea pâr. Ioan Florea, distinsul profesor de cant și muzică bisericescă dela Academia Teologică. Ascultătorii au putut răzbăte aci numai cu bilete speciale, cum era firesc de altfel. Dar și așa e arhiplin sf. lăcaș de închinare. Cu neputință de reținut decât doar câteva nume din aleasa asistență: I. C. Petrescu, subsecretar de stat la Ministerul Culturii Naționale; apoi: profesorii universitari: Giurescu, Iuliu Hațieganu, Camil Negrea, Borza, Alex. Pop, R. Boilă, Goia, V. Papilian, Ionașcu; prepozitul lugojan N. Brânzeu; canonicii: I. Agârbiceanu (Cluj), Deciu, V. Paveloni (Lugoj), Tămăianu; Stoica dela Hațeg, Dr. Iuliu Rațiu dela Timișoara, Cornel Oțel dela Abrud; vicarul mitropoliei sibieni pâr. Scorobețiu; protopopi, preoți, profesori, avocați, medici, militari, și altă lume de seamă, ca dd. Zenovie Păclișanu, general Mitrănescu, Iuliu Albini-junior, Ion Bozdog Brașov.; P. Aug. Pop, egumen la sf. mănăstire basiliană dela Obreja, ș.a. Sufletul vlădicului mucenic va fi fost iluminat de suprapământeană fericire privind din slăvile cerești pe cei ce îi săvârșiau pomenirea la Blajul doririlor sale în cucernică reculegere, și vor fi fost cuprinse de tainică și, de astă dată, mângâietoare înfiorare trudite-le-i rămășițe de lut din bisericuța Madonna del Pascolo din Cetatea Veșnică. Asta pe lângă toată lipsa deplinătății de închinare ce i-s'ar fi căzut lui din partea tuturor fiilor acestui neam, mai mult decât oricărui alt apostol ce a odrăslit din tulpină română.

Pomenirea Dreptului

a făcut-o, după luminatul cuvânt al I. P. S. S. Valeriu Traian, pe care-l dăm în altă parte, d. Dr. Zenovie Păclișanu, cel mai bun cunoscător al lui Inochentie Micu și al vremii sale, și totodată și cel mai devotat admirator al uriașului dela Sadu. Fără să prea rețușeze anumite umbre (cari nu erau ale lui Inochentie Micu), a scos în lumină copleșitoarea figură de erou fără pereche a acestui ierarh ce a trăit și s'a topit în titanică luptă pentru drepturile Bisericii sale umilită între umiliți, și a Neamului său oropsit, increzător în dreptatea dumnezească ce va duce, la vremea sa, la isbândă, împotriva oricui, gândul curat. — Au mai avut la Palatul Cultural, (unde s'a trecut după sf. slujbă din Catedrală) cuvinte mult cumpănite și cu grijă tăluite, dd. I. C. Petrescu, care cetește

și cele trimise, în scris, de d. M. Antonescu, primul ministru al Țării la a cărei urzire și încheiere are atât de mare parte arhiereul comemorat:

„Mulțumind Sfintei Mitropolii Româno-Unite de Alba-Iulia și Făgăraș pentru invitația ce mi-a făcut-o la comemorarea marelui episcop Inochentie Micu Klein, și neputând fi de față la această cinstită creștină și românească, nici la închinarea pe Câmpia Libertății în amintirea românilor care, acum nu veac, au mărturisit crezul ardelean al Sfintei Uniri Românești, vă rog să citiți tuturor celor de față mărturia mea de credință nebiruită în drepturile veșnice ale Neamului pentru care a luptat apostolul național Inochentie Micu Klein și Românii de pe Câmpia Libertății de altădată și de totdeauna.

În aceste ceasuri aspre, după încercări nedrepte și lupte drepte, evocarea acestor luptători ai Ardealului nostru este nu numai semn de pietate recunoscătoare, ci românească îmbărbătare și poruncă de slujire a aceluiaș crez”.

Au urmat la cuvânt: pâr. Scorobățiu dela Sibiu, d. C. Giurescu, prof. univ. la București, în numele Institutului de Istorie din Capitală, d. Iuliu Hațieganu în numele universității din Cluj-Sibiu, pâr: I. Agârbiceanu în numele Academiei, d. Dr. Preda în numele „Astrei” dela Sibiu, și d. Dr. Alex. Borza în numele Agrului. — Din aceste vorbiri vom da și noi cu proximalul prilej.

Pe Câmpul Libertății

Cât a ținut slujba în Catedrală, și puțin timp și după aceea, pe când se rostiau cuvântările în Palatul Cultural, de sus, din înălțimi, se cernea o ploaie lină, ca o binecuvântare, după care, ieșind de după perdeaua de nori, a început să zâmbească radios un mândru soare de primăvară mănoasă, mulțimilor ce se îndreptau, în ordine și reculegere (sub impresia celor rostite în Palat, și auzite afară, prin megafon) spre Câmpul Libertății. Negrețe și plugărimenți veniți cu steaguri naționale, din satele din jur și din depărtări, s'a dus, cu lumină în ochi și foc în inimi, s'asculte, pe acelaș Câmp

al Libertății, ca cei din „pașopt”, cuvânt de întărire în clipe de pătimire. Aici au împărțit mulțimilor căldură din căldura sufletelor lor, părintele Dr. Victor Macaveiu, prepozitul capitular blăjan, și d. Pamfil Șeicaru, directorul marelui ziar „Curentul” dela București. Viforul de aplauze era cea mai vie dovadă că se vorbea dela gând la gând și dela inimă la inimă. — Praznicul de pe Câmpul Libertății s'a încheiat cu defilarea elevilor și elevelor dela toate școlile Blajului, și în acordurile oțelitoare ale lui „Deșteaptă-te Române”.

Festival artistic

După masa luată de notabilități la „Institutul Recunoștinței”, și după ce s'au făcut vizite la simpaticele expoziții dela Școala de Fete ce are ca directoare pe distinsă profesoară d-na Virginia Puia, și dela Școala de Gospodărie, unde face cu cinste față slujbei de directoare dș. Comșia, a avut loc în Palatul Cultural un foarte reusit Concert, susținut de toate școlile din Blaj. Peste 300 elevi, elve și clerici, sub conducerea măestră a profesorilor cu nume ales în lumea muzicii: Fr. Hubic, C. Cherebețiu și S. Toduța (acesta acum la Academia de Muzică din Timișoara), au cântat, acompaniați de orchestra Flotei de Aviație din Mediaș, și având în mijlocul lor și pe soliștii: d-na Livia Pop, d. I. Tudoran, A. Jarotzky, N. Avrigeanu, dela Opera Română din Cluj, și pâr. Dulău din Blaj, bucățile: Oda Vlădicului Inoc. Micu, de I. Gârleanu, armonizată de pâr. Hubic; Fiul rădăcit de I. Cherebețiu, și Erculeanul de Iacob Mureșianu. — De încheiere: Rapsodia Română Nr. 2 de G. Enescu, cu finalul: Deșteaptă-te Române, cântat cu însuflețire de întreg publicul.

La bucuria celor ce erau de față a contribuit, în această și neuitată zi și comunicarea făcută de pâr. prepozit Macaveiu, că adevărat o comisie de specialiști (Enescu, Alexandrescu și Jora dela București și pâr. Hubic) a aflat vrednice de a fi premiate trei dintre alcătuirile muzicale închinare lui Inochentie Micu. Și anume: premiul I (50.000) l-a primit dl S. Toduța; premiul II (30.000) dl Iuliu Mureșianu dela Turda, iar premiul III (20.000 lei) pâr. Pop

Bruckenthal dela Beiuș. Cronicari grăbiți siliți la scurtime, ținem să încreștăm și acest amănunt al serbărilor despre care am dat numai o palidă coană. (N. Drumețu)

Lângă Blaj se afla Câmpul Libertății

Nu e nimic atrăgător în Blaj. Nici măcar aceea simpatie geografică, cu greul brazilor, cu orgoliul Tâmpiei și întinderea mănoasă a Țării Bârsei, cu care te invită Brașovul. Poate întâlnirea Târnavelor și dealurile cu vii mai rețin privirea și dorul. Dar seara când ascuțidurile acelea reci și grele, cernite de vreme se aud rugăciunile pelerinilor negre și cum se strecoară istoria pe ulițele strâmte și prin cimitirul mucenicilor cărții și marilor Episcopi cu o tristă modestie.

Blajul nu e un oraș, care putea fi clădit oriunde, după arhitectura inginerescă.

A ieșit acolo, la împreunarea Târnavelor, ca o protestare a umilinții, s'a ridicat cu turnuri și școli să strige o nedreptate, supra dela un neam cu ascendențe aristocrate.

Blajul nu e un oraș „indiferent”, adăug în istorie sau suprapus, ci Roma împinsă spre răsărit, scoica Romei în care se aud valurile Tiburului, un oraș moștenit, desvelit de Inochentie Micu, întâiul mare exilat al Românilor. — Blajul răsare ca o splendidă inscripție în stilul Romei prin peisajul încenușat al Transilvaniei.

E într'adevăr miraculoasă această persistentă insurecție a oamenilor și bibliotecile din Blaj, a manuscriselor în care se vădește autenticitatea română a noastră și drepturi peste țara sustrasă.

Suntem uneori ridicoli de puri, dacă vreți ridicoli de sfinți în istorie. Priviți odată mai atent istoria acestui Blaj, și veți vedea cât praf măcar de sfințenie se așeza pe frunțile lui Petru Maior, Gheorghe Șincai sau pe toată biblioteca aceea umplută de prea nobila „lăcrămație” a dreptății.

Nu știu dacă e adevărat, (și nici nu interesează câtă vreme îl socotim capabil) dar se spune că Timoteiu Cipariu s'a dus călare la Constantinopol să aducă o carte. Ca în minunatul roman al lui Cervantes.

FOIȚA „UNIRII”

BLAJUL

In inima Ardealului războinic
La împreunarea Târnavelor-falnic
Te'nalți, bătrâne Blaj, al desrobirii
Și-al înfrățirii noastre sacru crainic...

Oraș vestit de școli și de biserici,
De dascăli mari și de vlădici cumiști,
Căliți în focul dragostei de lege,
De țară și de neam-postelnici, sfinți:

Tu ai format în școlile-ți bătrâne
Un neam întreg-în umbra mănăstirii,
Crescutu-l-ai în dragostea străbună,
In tainica nădejde-a izbăvirii.

Apostol al latinătății noastre,
Ai spulberat minciunile dușmane;
Iar marii, ne'ntrecuții tăi luceferi
Ne-au desgropat trecutul sfânt și mare.

Istoria ta: un sbucium fără seamăn,
De două veacuri aprig-oțelire
In apărarea crezului pe care
Ni l-au lăsat strămoșii moștenire...

Un neam întreg te preamărește astăzi
Cu lauri fruntea și-o 'ncunună, Blaj,

Ierusalimul nostru, Mica Romă,
Oraș de scump și sfânt pelerinaj...

Când nouri grei s'ar ridica năvalnic
Seninul țării noastre săntretaie,
Ne-om aduna la sânul tău de tată
Foc să luăm din sfânta ta vâpaie.

Și vom jura precum odinioară
Cei patruzeci de mii de precursori:
Să ne-apărăm moșia, legea, țara,
De mârșavii dușmani cotropitori...

Simion I. Crșianu

Inchinare lui Inocențiu Micu

— Cuvântul I. P. S. Valeriu Traian —

Trăim emoția unei aniversări care îmbracă în nimb sărbătorește conștiința românească și înalță sufletul neamului în seninul celui mai curat naționalism. S'au implinit 250 ani dela arătarea pe orizontul istoriei noastre, neasămănatul astru care vine să arate și să conducă la liman libertatea și înălțarea nației românești din Ardeal și de pretutindenea: Inochentie Micu Clain. Cel dintăiu Vlădică a Blajului, trimisul extra-ordinar al Cerului, crainic și începătorul luptelor naționale pentru eliberarea neamului, neînfricatul și inflexibilul atlet al românismului integral, izvorul limpede al ideii naționale de apoi.

Pronia l-a ales de profet al Neamului său și de aceea îl înzestră cu cele mai alese daruri care ies din comun. E înălțat la treapta cea mai înaltă ierarhică înainte chiar pe a fi terminat studiile teologice și e onorat cu titluri cari îl pun în rândul baronilor și al consilierilor împărătești. El însă nu-și uită obârșia umilă, nici neamul său care pe proptirea lui pământ poartă jugul aspru al iobăgiei. Din darurile firii își face armă neinvinsă din rangurile strălucite scară sigură pentru a proclama sus și tare și fără încetare în fața celor mari și puternici, și chiar în fața împăratului, drepturile sfinte ale Poporului Român pe care îl păstorea cu suflet de Arhanghel și cu dragoste și bunătate de adevărat Părinte. Lupta lui de tribun a fost aspră, îndelungată, dar totdeauna strălucită și aproape supramenească. Iar dacă viclenia pizmașă a dușmanilor l-a seos de pe arenă, unde era purtarea neînfrânt, El s'a exilat în Roma luminării și zămislirii drepturilor sacre la viața și la libertatea lui, de unde striga și aici prin mucenicia lui ca o trâmbiță prevestitoare de bine pentru neam, iar pentru dușmanii oprători ca un glas de fulgere și de judecată ce avea să vie.

Marele român, Vlădica Ioan Inochentie se stinge departe ca o făclie ce s'a consumat până la ultima picătură de ceară. Dar numai trupul lui rămâne daparte, sufletul lui de

Iar Șincai nu era ridicol de sfânt, pribejind cu cărțile de istorie în desagi?

Dela Catedrala Blajului până la Câmpia Libertății nu sunt decât câteva sute de pași. Dar pe parcursul acesta, și pe întinsul Câmpiei, s'a răsvrătit o națiune. Simion Bărnuțiu nu a inventat discursul acela celebru; el a promulgat o stare sufletească și de grea de dureri, a deschis testamentul sigilat al Romei. Cu discursul acesta nu ne mai putea fi rușine. Dreptul de autodeterminare e spus înainte de Wilson, iar aroma Libertății dela marea Adunare se va imprăști în toată țara. Nu va reuși încă Avram Iancu prin revoluție, nu vor reuși încă memorandiștii, se va întuneca Câmpia de lângă Blaj, dar gustul de a ne fi descoperit și de a ne fi ridicat mâinile spre libertate, de a le fi înmuiat în apele albastre ale cerului, nu mai pier.

Uneori țările au nevoie de un „supliment de suflet” (cum spune Bergson undeva). Pe Câmpul Libertății, la 15 Mai, se citește discursul lui Simion Bărnuțiu. Și e destul. Sunt lucruri oneste și drepte în discursul acela. Și e atât de mult al nostru. Poate că e un discurs politic, dar învăluit într'o mistică; mistica nedegradată numai în politic, cum ar spune Charles Péguy, mortul dela Marna.

Nu, Blajul nu e un oraș fermecător. Clădirile vechi sunt simple. Și Catedrala prea severă. Erau zile în istorie când Blajul acesta era singur în fața Sfântului Ștefan. — La câțiva pași, Simion Bărnuțiu parcă nu a părăsit Câmpia Libertății.

Coriolan Gheție

Tărnăveni la lucru. Datorită priceperii și hărniciei celor doi păstori sufletești, parohia Tărnăveni este în plină înaintare. Pe lângă eforturile ce se depun pentru terminarea acelei monumentale biserici, care îți amintește de mărețele bazilici italiene, s'au inițiat și s'au desăvârșit aci atâtea opere cu caracter spiritual-bisericesc. — Desprindem dintr'un ansamblu de activități următoarele manifestări de viață religioasă în decursul acestui an:

1. In 14 Martie, după sfânta Liturghie, Reuniunea Mariană de sub priceputa condu-

cere a doamnei prezidente Dorina Dr. Săroiu, și-a ținut într'un cadru sărbătorec adunarea generală. Din citirea rapoartelor s'a conturat frumoasa și rodnică activitate ce s'a depus spre mărirea lui Dumnezeu și a binelui sufletec. Realizările ei se situează pe un întreg plan: al adâncirii vieții sufletești, în centrul căruia stă mărturisirea și cuminecarea cât mai deasă; al operei caritative, de ajutorare a celor nenorociți, a răniților dela Spital și premierea elevilor merituoși; al îngrijirii și împodobirii Casei Domnului.

2. In după amiaza zilei de 15 Martie elevii și elevele dela Gimnaziu, constituiți în „Apostolatul Rugăciunii”, printr'o frumoasă serbare școlară au aniversat 4 ani de pontificat al Sanctității Sale Pius XII. Părintele Teodor Racovițan, Catehetul Școlii, a rostit discursul festiv.

3. In 15 Aprilie s'a făcut Constituirea Agru-lui pe protopopiat, cu care prilej Părintele protopop Eugen Arieșan, într'o expunere plină de lumină și superioară înțelegere, a arătat rolul binesimțit al Agru-lui în viața Bisericii noastre ca și a neamului. Domnul Dr. Onoriu Cismaș, președintele reales, a accentuat importanța participării mirenilor întru promovarea cauzei Bisericii noastre.

2. In săptămâna Patimilor sfinte, timp de 7 zile s'au ținut sfinte Misiuni de către părinții ordinului sfântului Vasile: Dr. Iosif Bal și Grigore-Vasile Dardai. Cele 25 predici ca și frumoasele servicii au fost menite a așeza viața parohiei pe adevărata alvie de trăire creștinească. — Toate acestea spre mai marea mărirea a lui Dumnezeu. (c.)

Preoție și Teologie

de Aurel Leluțiu

Timpurile prin care trecem se caracterizează printr'o uriașă nesiguranță doctrinală, când ideologii disparate și contradictorii caută să pună stăpânire pe întreaga ființă a omului; dar care, pentru că sunt pur omenești și închise în lut, nu pot aduce leacul necesar pentru relele și valurile ce bântue omenirea.

Singură doctrina creștină, geniul creștinismului, conține în sine toate principiile de orientare sigură, în acest veac întunecat, spre luminișul plaiurilor veșnice.

Astăzi, mai mult ca oricând, Mântuitorul se adresează aleșilor săi, preoților, și le spune: „Voi sunteți lumina lumii” — „Mergând, învățați toate popoarele”...

— Învățați! Ce? — Cuvântul lui Dumnezeu = Teologia. Dar cuvântul lui Dumnezeu nu e o învățătură, o doctrină abstractă și rece, seacă și moartă, ca celelalte învățături izvorâte numai din înțelepciunea omenească, ci e Cuvântul lui Dumnezeu, cuvânt viu, a doua Persoană dumnezească întromenită: o doctrină desprinsă din viața unei Persoane, o doctrină vie. Căci ce este, în ultima analiză, învățătura creștină, decât manifestarea Cuvântului lui Dumnezeu sub formă omenească, în relațiile sale cu Tatăl și cu Spiritul, și în legătură cu neamul omenească pe care a voit să-l răscumpere prin mijloace adaptate condițiilor cosmice și sociale în care se desfășură viața lui?

Toată învățătura creștină e intruchipată în Hristos. Isus a învățat *ce este El*, în Sf. Treime și în neamul omenească (învățătura dogmatică) și *ce face El pentru noi*, cum a trăit El pentru noi, ca și noi să fim ca El (învățătura morală). Dogma creștină e Hristos. Morala creștină e Hristos. De aici decurge obligația de a privi întreagă Dogmatica, întreagă Morala și întreagă Istoria bisericii în lumina Cuvântului întrupat care s'a făcut nouă apropiat, luând firea noastră omenească, pentru ca noi să ne apropiem de El și să ne împărtășim, prin har, de firea sa dumnezească.

Învățătura creștină nu poate fi decât cristo-centrică. În jurul persoanei Mântuitorului trebuie să graviteze toate preocupările și toate considerațiile maxime ale Teologiei, căci numai așa studiul teologic devine izvor de lumină și viață. „Intr'insul viața era, și viața era lumina oamenilor. Și lumina în întineric luminează”...

Persoana lui Isus e viață (Dogmatica vie), iar viața Lui e lumină pentru oameni, ca

uriaș al gândirii și simțirii românești avea să rămână totdeauna viu, combatant, între noi prin orașul Blaj, întemeiat de dânsul, care devine de atunci chiar leagănul și centrul luptelor și luptătorilor luminați pentru drepturile neamului de pretutindenea, pentru propășirea și înflorirea lui de totdeauna.

Cei 40.00 de Români dela 1848 nu s'au adunat la Blaj fiindcă n'ar fi aflat altă câmpie, ci pentru că Blajul era centrul din care pornise și unde se întărise, în decursul unui veac, ideea drepturilor națiunii și de unde prin fiii sufletești ai săi deveniți în școlile lui tot atâția crainici, purtători de steag, ce proclamau din patru unghiuri ideile sfinte de libertate și veșnicie pentru neamul nostru românesc.

Așa a fost văzut totdeauna orașul lumină al lui Clain de toți Românii mari, iar Heliade Rădulescu descoperindu-și capul la și salutat zicând: „de aci a răsărit soarele Românilor”.

Da, Blajul a fost pururea uzina de suflete curate și înțelepte cari s'au jertfit pentru neam. Blajul a fost făuritorul de suflete de foc, cari au luminat ideea naționalismului integral și au luptat pentru izbânda lui, căci așa i-a învățat sărbătoritul nostru de azi, Marele Vlădică al Blajului Ioan Inochentie Micu Clain.

Se cuvenea deci ca aniversarea de 250 ani dela nașterea lui să fie sărbătorită cu tot

fastul la Blaj. Vă salut pe toți cari ați venit în mijlocul nostru, ca împreună să ne arătăm recunoștința datorită acestui Mare Român și Luminător al neamului.

La început a fost INOCHENTIE MICU CLAIN

de Pamfil Șeicaru

[...] Fiu de țaran de lângă Sibiu, Ioan Micu, căruia i-se schimbă numele prin diploma imperială care-l credea baron, în Clain, a reprezentat prima afirmarea hotărâtă a ideii naționale, căutând să impună constituției austriace poporul român ca a patra națiune egal îndreptățită în Transilvania.

Apărându-se împotriva unor atacuri săsești, Inochentie Micu Clain spune: „Noi încă din vremea lui Traian, înainte ca nația săsească să fi intrat în Ardeal, am fost moștenitori în acel pământ regal și stăpâni prin întregii moșii și sate, cu toate că am fost apăsați de mizerii milenare și de tot felul de sarcini din partea celor mai puternici” (aceasta este în traducere, fiindcă scrisoarea era într'o foarte frumoasă limbă latină: Nos enim a tempore Traiani adhuc, antequam natio saxonica Transilvaniam intrasset, in terra illa haeredem egimus integrasque possessiones et pagos usquedum possidemus, licet millenniis

miseriis et variis oneribus utpote a potentioribus oppressi).

Această conștiință a dreptului istoric străbate toată activitatea de o energie exemplară a episcopului Inochentie Micu Clain. El socotea — și pe bună dreptate — poporul român despuțat de sacrele lui drepturi prin acțiunea uzurpatoare a națiilor ce s'au pripășit ulterior în Transilvania. O existență sbuciumată, luptând necurmat cu memorii către Viena, pentru desrobirea poporului român, acest episcop unit încercă toate socotelile, devine un element turburător al unei ordine stabilite pe nedreptatea poporului român. Când Inochentie Micu Clain a izbutit să obțină dreptul de a învăța carte nu numai fiii de preoți ci și fiii de iobagi, după 12 ani de luptă necurmată, a fost o adevărată victorie, așa de mare era rezistența popoarelor privilegiate din Transilvania față de orice încercare de ridicare a poporului român. Rezistență explicabilă, cum o mărturisește un scriitor contemporan, Rettegi: „De această românmime urmașă a Dacilor și Romanilor, mărturisește drept, mă tem, pentru că dacă cineva le bagă în cap mai bine acestea, atunci pe noi foarte repede ne pot stârpi fiindcă în Transilvania pe ușor sunt de zece ori atâți Români câți Unguri”.

[...] Ideile politice semănate de aprigul episcop au germinat în conștiința românilor.

altfel ar dibui și rătăci în întunec (Morala trăită).

— Preotul e un alt Hristos (alter Christus), un ambasador al lui Isus în republica oamenilor, un nuntiu al Cuvântului lui Dumnezeu și un distribuitor al tainelor dătătoare de viață.

Dar este preotul, astăzi, un vestitor al Teologiei? Dogmatica, Morala și celelalte materii de studiu teologic, pe care le-a învățat în seminar sau la universitate, sunt pentru el, alături de Sf. Euharistie, lumina și hrana de toate zilele, sau au fost date uitării ca lucruri inutile sau inoportune, bune numai să-ți tortureze creierul?

Trebue să constatăm cu durere că o bună parte a preoților de azi nu predică nici Dogmatica nici Morala creștină așa cum au învățat-o cândva, ci-și caută alte izvoare de „inspirație“, — unele bune, dar totuși secundare și adesea lipsite de substanță vie și de temei teologic. Teologia nu o înveți ca să treci un examen și... punct. Nu. Examenul este o probă, o dovadă că posezi sau nu știința necesară pe care, — în virtutea misiunii tale de preot, — va trebui s'o împărtășești altora. „Scientia ad vitam. Contemplata aliis tradere“ (Sf. Toma de Aquino)

— „Vai mie, de nu voiu vesti“, — spunea cu îngrijorare Sf. apostol Pavel. Același lucru trebue să-l spună fiecare preot. „Vai mie, dacă nu voiu ținea un strâns contact cu Sf. Scriptură, îndeosebi cu Noul Testament, și cu cărțile de Teologie, așa încât predicile mele meditate, frământate și trăite personal, să poarte pecetea Cuvântului lui Dumnezeu“.

Desigur nu te poți prezenta înaintea oamenilor veacului XX cu terminologia pur „scolastică“ a Teologiei; dar altceva e să îmbraci o doctrină teologică temeinică într'o haină potrivită lumii moderne, și altceva e să neglijezi doctrina însăși.

Doctrina, dacă nu este definită în ter-

Când dreptcredincioșii căutau să-l repună în scaunul episcopal, Inochentie Micu Clain se arăta gata să reînceapă vijelioasa lui luptă națională, dar o condiționa de o curajoasă solidaritate românească în jurul lui: „Inșă, de vi voia să mă aveți iarăși, trebue să aveți inimă mare, voile tuturor împreună, să deschideți o hii și să înălțați cuvântul, să lepădați toată frica pentru dreptate. Nu tremurați, ci, fiind nevinovați precum sunteți, nimica nu vă pot face... Nu tământați vremea, ci lucrați până aveți lumină, ca să nu vă ajungă întunericul“.

„Correspondența lui Inochentie Micu Clain, publicată de d. Zenovie Păcligeanu, oglindește sufletul aprigului episcop, care inițiază marea mișcare de afirmare a drepturilor neamului românesc (Nos enim a tempore Traiani adhuc, antequam natio saxonica Transilvaniam intrasset...) în Transilvania, unde de totdeauna a fost mișcare națională care se continuă fără întrerupere cu mișcarea lui Horia dela 1784, cu revoluția lui Avram Iancu și Bărnăuțiu la 1848, cu procesul memorandumului, până la Unirea din 1918. O idee în mers pe care nimic nu a putut-o opri din fireasca ei dezvoltare.“

Sufletul episcopului Inochentie Micu Clain slăruie în acel centru de regăsire română, în Blajul neclintitelor afirmări naționale.

Evocarea aprigului episcop ne recapitu-lează o luptă, ne împropetează vechi lozinci.

Capul sus: Nos enim a tempore Traiani adhuc!“

(In „Curentul“ din 16-5-1943)

meni exacti, chiar rigizi, își pierde din limpezime și dă anză la interpretări și practici greșite. Preotul trebue să caute, personal, transpunerea sau coborirea Teologiei, din sferile ei senine dar înalte ale limbajului teologic, în viața de toate zilele a credincioșilor (sau necredincioșilor), gășind comparațiile și exemplele cele mai potrivite cu nivelul de pătrundere al sufletelor care-l ascultă. Și cu cât va medita mai mult adevărurile dogmatice și morale din cărțile serioase de teologie, cu atât mai ușor îi va fi preotului să găsească modalitatea de-a propune *întreagă doctrina creștină* în asemănări și parabole luate din mediul în care trăesc păstoriții săi.

E dureros și intristător lucru să constăți, chiar și în preoții „buni“, lipsă de simpatie pentru studiul teologic în pastorație, și să ascuți numai predici „moralistice“, negative, cu absența totală a adevărului teologic, pozitiv și luminos. Acest rău trebue îndreptat, dacă voim cu inimă sinceră domina Luminii asupra întunerecului, domina lui Hristos asupra celui rău. Victoria Luminii nu poate însă veni în lume decât prin aceia cărora Cuvântul de lumină al Tatălui le-a zis: „Voi sunteți lumina lumii“. Și adevărata lumină e cea străbătută de zefirul neprihănit al Teologiei.

Preotul conștiincios și conștient de îndatoririle sale, ca să poată corespunde cerințelor pastorale ale veacului XX, trebue să se nutrească foarte des cu hrana îndrăgită a cărților sale de Teologie, care trebuesc așezate în loc de frunte, răsfoite, meditate, asimilate și apoi împărtășite altora. Preoția, și Teologia nu pot exista decât intim și armonios unite.

Știri mărunte

Distincții binemeritate. Preaven. Ordinariat al Blajului a distins de *canonici onorari* pe Mon. Protopopi *Ariton Popa* dela Reghin și *Iosif Pop* dela Târgu-Mureș. Date fiind marile vrednicii în deobște cunoscute și simpatiile de care se bucură la clerul și poporul nostru, noii canonici onorari, înălțarea lor la aceasta onoare va fi primită cu însuflețire unanimă. Tălmăcind acest sentiment general, le exprimăm și din partea noastră: — Sincere felicitări!

Inceput promițător. O mână de bune credincioase de-ale noastre din *Dragșina* (eparhia Lugojului) — șase la număr — la îndemnul pâr. *Ioan Crișan*, preotul local, s'au constituit în Reuniune Mariană, cu dna *Valeria Crișan* preoteasă, în frunte. Numai decât au colectat pentru lipsele Casei Domnului 3200 lei și au câștigat, în dar, două copertoare pentru altar, în preț de peste 10.000 lei. — Doamne ajută!

Msgr. Spellman la Stambul. Arhiepiscopul catolic al New-Yorkului, *Msgr. Spellman*, care-i și om de încredere al d. Roosevelt, a fost bine de curând și în metropola de pe malurile Bosforului, precum și la Ankara, în capitala Turciei. În cadrele unei recepții a presei din Stambul, înaltul ierarh a declarat că dânsul a venit aci să viziteze pe vechiul său prietin *Msgr. Romcalli*, nuntiu apostolic, mai având să inspecteze, în calitate sa de episcop și al armatei, pe catolicii aflători sub drapel nord-american. Prin urmare — cum susține agenția *Rador* — este complet eronat să se pretindă că numitul biserican ar face această călătorie în calitate de trimis al Vaticanului, cum au insinuat unii.

Locale. Dumineca viitoare, a Orbului, va predica în catedrală pâr. *Iuliu Maior*, canonic metropolitan despre: *Ajutorarea Misiunilor interne și externe*. și a Seminarilor.

Nu mai trebuesc autorizații de călătorie pe C. F. R. Ministerul Afacerilor Interne face cunoscut următoarele: începând cu ziua de 15 Maiu a. c. se desființează regimul autorizațiilor de călătorie pe C. F. R. pentru cetățenii români de religie creștină.

Tipografia Seminarului Blaj

Nu vor mai fi deci necesare autorizații speciale de călătorie, decât pentru evrei și cetățeni străini.

Pelerinaj la Cărbunari. Pe Dumineca 6 Iunie c. — Părinții Assumționiști arăta-jează pelerinaj la bisericuța din *Cărbunari*, în cea de-a doua stea Preacuratei. Va avea loc o sf. liturghie arăta-rească, care se va începe la ora 9. Credincioșii care vor dori să se mărturisească le vor sta la îndemână preoți spoveditori.

Victime nevinovate. Aviația nordamericană a bombardat nu de mult localitatea *Reggio Calabria* din Italia. Cu acel prilej au fost ucise și patru copii lugăriți din „Congregația Providenței“. Cele patru surori să gășiau în grădinița de copii și au fost omorâte, dimpreună cu mai mulți micuți, tocmai în timpul când încercau să ducă copiii la adăpost.

Asociația refugiaților și expulzaților din nordul Ardealului (filiala *Lupeni jud. Hunedoara*) solemnitatea Sfințirii drapelelor Asociației Refugiaților din *Lupeni*, a fost amănată la 30 Mai 1943, când se vor ținea având ca program tot programul amănat de noi cu adresa Nr. 144 din 7 Aprilie 1943, urmând să se țină: ascultarea sfintei Liturghii în bisericuța parohiale (ora 9); sfințirea drapelelor, în piață; masă comună (ora 14); la ora 17 conferință, urmată de concert în Palatul Cultural. (Comitetul.)

Aviz. Sesiunea de primăvară a examenelor *Academia de Teologie în Blaj*, durează din 26 Mai până în 12 Iunie curent. — Examenul de licență va ține în zilele de 7-8 Iunie. — *Rectoratul*.

Aviz

Direcțiunea Liceul teoretic de fete „Sf. Ecaterina“ din Blaj, aduce la cunoștința celor interesați că examenul de admitere în clasa I-a de liceu se va ținea în ziua de **lunie 1943, orele 8 dimineața**.

Condițiile de admitere sunt:

1. Eleva să fie absolventă a clasei a I primară.

2. Etatea să fie cel puțin 10 și cel mult 15. Actele care trebue să le prezinte la înscriere sunt următoarele: 1. Act de naștere; 2. Act de botez; 3. Act de origine etnică; 4. Act de revaccinare; 5. Certificatul de absolvire a clasei a IV-a primară; 6. Buletin de domiciliu; 7. Dovadă de muncă de rășboi. Aceste acte vor fi însoțite de o cerere timbrată cu 20 lei fiscal, pe care o vor face părinții sau tutorele elevei.

DIRECȚIUNEA

Liceul de băieți român unit „Sf. Vasile Măre“ — Blaj

Nr. 2747-1942/43

A V I Z

În baza ordinului Onor. Minister al Educației Nr. 65.299/B. 1943, **examenul de admitere în clasa I se va ține la 6 Iunie 1943.**

Elevii cari voiesc să se înscrie la acest examen, vor înainta direțiunii liceului o cerere legal timbrată, semnată de părintele sau tutorul elevului, până în ziua de 5 Iunie a. c. La cerere vor anexa următoarele acte:

1. Certificat de IV clase primare; 2. Extras de botez; 3. Extras de naștere; 4. Buletin de revaccinare; 5. Certificat de naționalitate; 6. Certificat de avere.

În clasa I. vor fi înscriși numai elevii cari la 1 Sept. a. c. vor avea vârsta de cel puțin 10 ani și cel mult 13 ani împliniți.

Elevii cari nu vor fi primiți vor fi însoțite, pentru a-și putea cere înscrierea, la altă școală.

Taxa de înscriere pentru acest examen este de 400 lei, care se va achita în dimineața zilei de 6 Iunie, la ora 8, înainte de începerea examenului.

DIRECȚIUNEA